

Балабан Ісайя (* ? – † 22.06.1619 і 9.05.1620)

Світське ім'я Іван, іноді після постригу в документах іменувався як Іоан – Іона. Церковний та культурний діяч, небіж Львівського єпископа Гедеона Балабана. Згідно з королівським привілеєм від 5 квітня 1595 року, мав замінити його на цій посаді. Перед липнем 1597 р. став архімандритом Унівського монастиря, найвпливовішого на Львівщині. Надаючи Б. посаду Дерманського ігумена (15.02.1608), князь *В.-К. Острозький* називає його архімандритом унівським та нареченим єпископом львівським. Справуючи в Дермані, Б. і надалі називається унівським архімандритом, а також “строителем” інших монастирів князя *В.-К. Острозького*. Ще до призначення в *Дерманський монастир* Б. був екзархом (тобто, вищим управителем церковними справами на певній території) Константинопольського патріарха. Після 2 квітня 1616 року свідчення про Б. як про дерманського архімандрита відсутні. На думку *Я. Ісаєвича*, Б. в останні роки існування *Острозької друкарні* керував редакційними роботами *Д. Наливайка* і *Кипріяна*. У 1611 р., очевидно, під керівництвом Б., був підготовлений переклад “Слова про ересі” Федора Авукара, який збережений у рукописах. У ньому є вірш на герб князів *Острозьких* і залишено місце для його зображення (за іншими даними, твір перекладено якимось студентом). Переклад містить присвяту Б.

Література: Ісаєвич Я. Д. Преемники первопечатника. – Москва, 1981. – С. 18, 33; Його ж. Острожская типография и ее роль в межсла-

вянских культурных связях (послефедоровский период) // Федоровские чтения. 1978. – Москва, 1981. – С. 34-46; Мышко И. З. Дерманский культурно-просветительный центр и его участие в идеологической борьбе на Украине (70-е годы XVI в. – 30-е годы XVII в.) // Федоровские чтения. 1978. – Москва, 1981. – С. 47-56; Його ж. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 82-83; Петрушевич А. С. Сводная галицко-русская летопись с 1600 по 1700 год. – Львов, 1874. – С. 56.

Віктор Атаманенко

Бережанський (Підвисоцький) Іван (* ? – † 1642, Києво-Печерська лавра)

Церковний та освітній діяч. Походив із с. Підвисокого біля м. Бережан на Тернопільщині. В Острозі фігурує з 1621 року. Був священиком Богоявленського собору. Судячи з деяких документів, знав не лише “словенську” мову, а й мови грецьку, латинську, добре орієнтувався в богословських питаннях, займався друкарською справою. Імовірно, що навчався в ОА. Як “протопоп острозький”, брав участь у церковному суді над *М. Смотрицьким* у 1628 році. Після погрому православних в Острозі *Анною-Алоїзою Ходкевич* у 1636 р., Б. відмовився приймати унію і виїхав до Києва. Був київським протопопом, помер “в Печерську”. Перед смертю виготовив грецький шрифт для першої заснованої в Молдавії друкарні.